

Can Gel

Dosrius

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Veïnat de Rimbles, 1 - Zona de Banyamars
Emplaçament Al sud-oest del nucli urbà de Banyamars, sota el km. 1,6 de la BV-5101, prop la riera de Banyamars
Alçada: 203m

Coordenades:

Latitud: 41.59237
Longitud: 2.43636
UTM Est (X): 453024
UTM Nord (Y): 4604673

Classificació

Número de fitxa 08075-112
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle XVI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPAC 8552
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 000408100DG50C
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dt., 12/12/2017 - 01:00

Descripció

Masia aïllada formada per dos grans cossos adossats que li proporcionen una planta irregular. El volum principal és rectangular, amb la coberta de teula àrab de dues vessants i el carener perpendicular a la façana principal. Consta de planta baixa, pis i golfes. La façana principal, orientada a migdia, presenta un portal d'accés d'arc de mig punt adovellat amb els brancals bastits amb carreus de pedra. La resta d'obertures es corresponen amb finestres rectangulars, les de la banda de llevant emmarcades amb el mateix revestiment que cobreix les parets i els ampits de ceràmica vidrada blanca i blava. La resta es troben emmarcades amb carreus de pedra, les llindes planes i els ampits motllurats. La finestra central del pis compta amb espitllera inferior. L'obertura de les golfes està bastida amb quatre carreus. A l'alçada del pis hi ha un rellotge de sol de pedra de factura moderna. La façana de llevant presenta senzilles finestres rectangulars emmarcades amb el mateix revestiment que cobreix les parets. Destaca una placa ceràmica a l'extrem de migdia, amb la següent inscripció: "BESINDARIO DE RIMBLAS.". La façana de ponent té una finestra rectangular, amb l'ampit bastit amb ceràmica vidrada blanca i blava també. La façana de tramuntana compta amb una finestra al pis emmarcada amb carreus de pedra. Aquesta façana té adossats un petit volum amb coberta d'un sol vessant i un porxo. Finalment, adossat a l'extrem nord-est de l'edifici, hi ha un volum rectangular amb coberta de teula àrab d'un sol vessant i organitzat en dues plantes. Destaca una finestra rectangular al pis, amb els brancals i l'ampit bastits amb carreus de pedra i la llinda d'arc conopial coronat amb una creu llatina. Tota la construcció presenta els paraments arrebossats i emblanquinats, amb un doble ràfec de maó pla i dents de serra i les cantoneres embellides amb pedra. Adossat a la cantonada sud-est del volum principal hi ha un estret mur amb teuladeta d'un sol vessant, en el que s'obre un portal d'arc rebaixat bastit amb maons. Aquest mur serveix d'enllaç entre els dos grans cossos que conformen el conjunt arquitectònic. L'altre gran volum està format per dos cossos adossats, amb les cobertes de teula àrab d'un sol vessant i distribuïts en planta baixa i pis. El de llevant compta amb obertures rectangulars emmarcades en pedra, mentre que el de ponent té finestres d'arc de mig punt al pis. Davant d'aquest hi ha un porxo obert a l'exterior amb dos arcs rebaixats, que està cobert amb una terrassa plana al pis. Tot el volum té els paraments arrebossats i emblanquinats, amb pedra desbastada a les cantoneres del volum de llevant.

Observacions:

Adossats al segon volum, a la façana de tramuntana, hi ha un safareig i l'entrada d'una mina canalitzada. La porta principal de la masia, de ferro, està gravada mb les inicials "F.G" i l'any 1909.

Història

La primera referència documental de la masia la trobem en el fogatge de l'any 1497, en el que apareix el topònim "Gel". En el segle XVI, dins del fogatge de l'any 1515, es menciona en Joan Gel i, posteriorment, en un capbreu de les rendes de Dosrius i Canyamars datat l'any 1570, hi apareix Pedro Gel del "Manso Gel". Dins del segle XVII, en una relació de les cases que existien a Dosrius consultada a finals del segle XIX pel rector Gaietà Viaplana, hi consta que tant l'any 1632 com el 1897, existia una casa anomenada "Gel" dins del veïnat de Canyamars. Dins del fons documental de la família Gel hi consta una "declaración y cesión hecha por D. Enrich señor del Castell Dosrius a favor de madre e hijo Angela y Bartolomé Gel ante el notario D.Gerardo Bou a 15 de noviembre de 1573". Segons la família, aquest document seria del moment en què la masia va passar a la seva propietat. Durant el segle XVIII hi ha diverses referències a les transaccions de la família Gel en relació al pou de glaç i a la gestió de les seves terres. Finalment, en una "Llista per cobrar en lo terme de cañamás un ters i mitx de catastro per lo enganxament de los soldats que dit poble contribueix" datada al segle XVIII hi consten la "Casa Selva i Gel". Les referències al mas i la família continuen en els documents dipositats a l'Arxiu Municipal de Dosrius. En una llibreta que passava

revista de les terres i vinyes de Dosrius i Canyamars datada l'any 1779, hi apareixen diverses mencions dels Gel. El mateix passa en les llibretes per cobrar "Lo Reial Catastro de Dosrius y Cañamas" de l'any 1786, i en les posteriors fins l'any 1792, on apareix el nom "Joseph Gel". Dins del segle XIX, la masia apareix grafiada en un plànol cadastral dels termes de Dosrius i Canyamars elaborat l'any 1853. Posteriorment, en un llibre de registre de retolació de carrers i numeració de cases del quinquenni 1860-1865, en el Veïnat de Rimble hi consta en "Francisco Gel" com a cap de casa de dos edificis. Segons les fonts familiars, el segon volum que integra la construcció (en origen destinat a graners, cors i garatges) és de finals del segle XIX. Pel que a les reformes, es va arranjar la part esquerra de la masia i les golfes i, a principis dels anys 70, es rehabilità la part dreta. En l'actualitat, la masia és residencial i la família té una granja de vaques que n'explota la llet.

Bibliografia

ALFARAS, Xavier (2012). "Montnegre viu". L'Aulet, núm. 12, p. 51. ALSINA I BOIX, Neus; JUBANY I PINÓS, M. Àngels (1995). Una ullada al passat: història gràfica de Dosrius, Canyamars i el Far (1900-1975). [Dosrius]: Ajuntament de Dosrius, p. 88, 98, 106. ALSINA, N.; CALONGE, R.; CUSPINERA, L.; JUBANY, M.A.; LACUESTA, R. (2005). Inventari del patrimoni històric, arquitectònic i ambiental de Dosrius. [Barcelona: Diputació de Barcelona, Ajuntament de Dosrius], Núm. Ref.: I.RR.43/123. BONET I GARÍ, Lluís (1983). Les Masies del Maresme. Barcelona: Montblanc-Martín, C.E.C., p. 107, 109. GRAUPERA I GRAUPERA, J.; BRIANSÓ I PALLÀS, A. (2007). El Maresme. [Vallbona de les Monges]: March, DL, p. 54. OLIVA I RICÓS, Benet (2008). "1514: Lledons contra garaus...i molts més!. Sobre bàndols i bandositats al món rural català". XXV Sessió d'Estudis Mataronins. Mataró: Museu Arxiu de Santa Maria, p. 167. RAMIS NIETO, Josep. "Cases a Dosrius (1632-1897)". A Dosrius. Una visita al passat. 1 de novembre de 2017. Bloc. Accés el 27 de setembre de 2017. ROIG I GRAU, Jesús (2006). Les fortificacions medievals del Maresme. [s.l.]: l'autor, p. 68. SUBIÑÀ I COLL, Enric (2017). "Dosrius i Canyamars a l'edat mitjana. Una terra de pagesos". Duos Rios, núm. 3, p. 27. [Http://www.can-gel.com/la-granja-can-gel/la-nostra-historia/](http://www.can-gel.com/la-granja-can-gel/la-nostra-historia/) [Consulta: 12-12-2017].

